

KLIMATA PĀRMAIŅAS -
Ekoskolu labās prakses
piemēri

Vides izglītības fonds Latvijā darbojas ar mērķi veicināt ilgtspējīgu attīstību ar vides izglītības palīdzību. Mēs esam daļa no starptautiskās sabiedriskās organizācijas **FEE International** (*Foundation for Environmental Education*), kas ir vadošā vides izglītības un neatkarīgās ekosertifikācijas organizācija pasaulē.

FEE International darbojas vairāk kā sešdesmit pasaules valstīs un ir **ANO** partneris vides izglītībā. Kopš 1981. gada **FEE** veicina vides izglītību ar dažādu programmu un iniciatīvu palīdzību. Fonds ir pazīstams ar piecām programmām, kuru mērķis ir sabiedrības vides apziņas un izglītības līmeņa paaugstināšana, un tās ir:

Zilā karoga un *Zaļās atslēgas* ekosertifikācijas programmas, kā arī *Ekoskolu*, *Jauno vides reportieru* un *Izzini mežu* vides izglītības programmas skolām.

Latvija ir fonda pilntiesīga biedre kopš 2003. gada.

Materiāla sagatavošanu un izdošanu
finansiāli atbalsta:

Vides izglītības fonds

Margrietas iela 16 – 3

Rīga, LV-1046

Tālr. 67225112

E-pasts: ekoskolas@videsfonds.lv

www.videsfonds.lv

Ekoskolu programmas īstenošanu Latvijā
atbalsta:

Pateicamies skolu pārstāvjiem par atbalstu publikācijas
tapšanā!

Publikācijā izmantotas skolu pārstāvju uzņemtās un iesūtītās
fotogrāfijas.

Makets un dizains: Agnese Medne

Drukāts uz videi draudzīga papīra.

©Vides izglītības fonds

IEVADS

Mums, noslēdzot Ekoskolu klimata kampaņas pirmo gadu, ir ļoti liels prieks nākt klajā ar šo publikāciju. Lai gan tajā ir tikai maza daļa no Latvijas Ekoskolu paveiktā klimata un enerģijas jautājumu risināšanā, tā neapšaubāmi ir iedvesmojoša ikvienam, pierādot, ka pat globālu vides problēmu atrisinājuma centrā ir ikviens cilvēks ar savu attieksmi, izvēli un rīcību.

Šai publikācijā ir apkopota informācija par virkni Latvijas Ekoskolu paveikto iespaidīgo darbu, kas snieguši ieguldījumu klimata pārmaiņu novēršanā. Un tie ir ļoti dažādi – sākot ar energoefektivitātes uzlabošanas pasākumiem, veicot skolas ēku pārbūvi, pāreju uz atjaunojamo energoresursu plašāku izmantošanu skolā, līdz pašu jauniešu iniciētām kampaņām, kas pievērš sabiedrības uzmanību un izglīto vienaudžus un vietējo sabiedrību.

Patiešām, cīņa ar klimata izmaiņām sevī neietver tikai politiķu pasēdēšanu pie galdiem. Iespējams, atbilde klimata problēmām nav arī Latvijas apstākļos bieži vien skolām nepieejamo dārgo tehnoloģiju iegādē. Kā redzam publikācijā, bieži vien kā katalizators sekmīgām vietējām izmaiņām ir aktivitātes, kas nemaksā naudu. Un, jo vairāk šādu aktivitāšu skolās būs, jo labākus rezultātus vides politikas ieviešanā mēs varam gaidīt, kad tagadējie skolnieki pieaugs, kļūstot par lēmējiem un aktīviem iedzīvotājiem.

Tādēļ ir prieks par tām, nu jau vairāk kā 130 Latvijas skolām ar vairāk kā 20000 skolnieku, kas aktīvi un ar panākumiem darbojas Ekoskolu plašajā pulkā, pievienojot savu artavu vairāk kā 40000 skolu un izglītības institūciju plašajā sadarbības tīklā, veidojot labāku nākotni mums visiem.

Latvijas Ekoskolu kopbilde

EKOPADOMES INICIATĪVAS DARBĀ AR KLIMATA PĀRMAIŅU JAUTĀJUMIEM

Ekoskolu labās prakses piemērs:

Aizkraukles novada ģimnāzija

Ekopadomes iniciatīvu par klimata pārmaiņu jautājumiem aizsāka Vides izglītības fonda īstenotās Klimata kampaņas viesošanās **Aizkraukles novada ģimnāzijā** (turpmāk ANĢ).

Jau nākamajā dienā **ANĢ** ekopadomes aktīvisti Elīna Dīce, Elvis Gailums un Artūrs Ķīmelis apmācīja vidusskolas klases - tika izspēlēta klimata pārmaiņu seku spēle, notika lekcija un prezentācija, kā arī diskusijas par klimata jautājumiem, paužot un argumentējot savu viedokli par tādiem tematiem kā siltumnīcas efektu izraisošās gāzes, globālā sasilšana, alternatīvās enerģijas veidi un to efektivitāte. Tika parādīts un izstāstīts par ikdienā izmantojamām videi draudzīgajām ierīcēm, kas skolēnos izraisīja patiesi lielu interesi.

Vienaudžu vadītās klimata pārmaiņu stundas pozitīvi novērtēja to dalībnieki:

“*Lekcija par to, kā katrs no mums var samazināt savu CO2 pēdu, bija ļoti noderīga. Turklāt tā bija lieliska iespēja iegūt papildus zināšanas par globālo sasilšanu. Uzzināju daudz jaunu faktu par dabas resursiem un to izmantošanu. Esmu pārliecināts, ka tas man noderēs ne tikai mācību stundās.*”

- ARTŪRS

“*Es domāju, ka pasākums ir izdevies. Ļoti interesanti uzzināt daudz ko jaunu par klimatu, tā pārmaiņām, aktuāli likās veidi, kā ietaupīt elektrību un siltumu. Mēs paši ikdienā neaizdomājamies par klimata pārmaiņām. Cilvēki ir jāinformē par savas darbības sekām un jāmāca dzīvot zaļāk. „Klimata kampaņa” to dara un, manuprāt, tieši tāpēc ir atbalstāma.*”

- AGNESE

11. klašu skolēni pat atzina, ka ekopadomes aktīvistu Klimata pārmaiņu stunda bijusi interesantākā bioloģijas stunda viņu dzīvē.

Klimata kampaņas iespaidā ekopadome izveidoja savas vides izziņas spēles, kā arī realizēja vakara izglītojošo pasākumu skolēniem „*Zaļāks skats uz dzimteni*”, kurā tika pārbaudītas jauniešu zināšanas par atjaunojamo enerģiju, **ANĢ** kā ekoskolu, transportu, Latvijas augiem un dzīvniekiem, veselīgu uzturu un, protams, vēlreiz par klimata pārmaiņām.

Ekoskolu labās prakses piemērs:

Jersikas pamatskola

2011./2012. mācību gadā **Jersikas pamatskolā** tika organizēta klimata pārmaiņu nedēļa, kuras laikā skolēni zīmēja un veidoja plakātus, aprēķināja ekoloģiskās pēdas nospiedumu, spēlēja pašgatavotas vides izziņas spēles. Tika izveidota komanda „*Zaļdari*”, kura īstenoja projektu „*Caur izpratni – aktīvai rīcībai!*”. Projekta laikā tika veikts energoaudits, ūdens un atkritumu auditi.

Projekta sākumā skolēni pie slēdžiem pielika uzrakstus „*Izslēdz gaismu*” un pie krāniem „*Aizgriez krānu*”, sacerēja dziesmu un izveidoja videoklipu par resursu taupīšanu. Skolā notika plakātu konkurss par vides problēmām un resursu taupīšanu. Labākie plakāti tika iekļauti videoklipā.

Klašu audzināšanas stundas, kurās tiek runāts par vidi, vides problēmām un resursu taupīšanu skolā, notiek regulāri. Komanda „*Zaļdari*” novadīja lekcijas 1. - 4.klašu skolēniem par vides problēmām un atkritumu šķīrošanu, kuru laikā demonstrēja multiplikācijas filmas, kas ir pieejamas „*Zaļās jostas*” mājas lapā.

5. - 9.klašu skolēniem lekcijās tika rādīta prezentācija par globālo sasilšanu, stāstīts par atkritumu šķīrošanu un atkritumu veidiem.

Projektu nedēļas tēma, kas notiks maija sākumā, šajā mācību gadā būs „*resursu taupīšana*”. Komandas „*Zaļdari*” dalībnieki mācīs veikt energo, atkritumu un ūdens auditus arī pārējiem skolēniem.

Īstenoto aktivitāšu laikā iegūtos secinājumus un ieteikumus komanda „*Zaļdari*” nodeva skolas vadībai, lai tos ņemtu vērā šovasar gaidāmajā skolas renovācijas un siltināšanas projekta īstenošanā.

Spēle „*Izzini un aizsargā savu planētu Zemi!*”

Lekcija par atkritumiem!

Ekoskolu labās prakses piemērs:

Pumpuru vidusskola

Pumpuru vidusskolas 10.a klases skolēni Pauls Buls un Matīss Legants organizēja Jūrmalas ekoskolu 6.klašu skolēnu komandām viktorīnu "Klimata pārmaiņas". Viktorīna iesākās ar nelielu, bet labi uzskatāmu prezentāciju par to, kas īsti ir klimata pārmaiņas. Pēc prezentācijas komandas pildīja darba lapu ar jautājumiem un radošo darbu, kurā bērniem bija jāuzzīmē, kas, viņuprāt, izraisa klimata pārmaiņas un kā to izpausmes varētu mazināt. Katra komanda prezentēja savu veikumu. Viktorīnas mērķis nebija likt komandām sacensties, bet gan nostiprināt jau esošās zināšanas par klimata pārmaiņām un iegūt jaunas.

Pasākuma ieguvums bija ne tikai zināšanas par klimata pārmaiņām, bet arī komandu savstarpējā komunikācija un iespēja aplūkot ceļojošo izstādi par klimata pārmaiņām.

Ekoskolu komandu pārstāvji kopā ar pasākuma organizatoriem

ATJAUNOJAMIE ENERĢIJAS RESURSI / ENERGOEFEKTIVITĀTES PROJEKTI SKOLĀ UN TĀS APKĀRTNĒ

Ekoskolu labās prakses piemērs:

Katvaru speciālā internātpamatskola

Projekta „Katvaru internātpamatskolas infrastruktūras un aprīkojuma uzlabošanas” ietvaros skola iegādājās un uzstādīja labai draudzīgu āra apgaismojumu, kas enerģiju iegūst no saules un vēja, nodrošinot audzēkņu, pedagogu un tehniskā personāla drošu pārvietošanos skolas teritorijā diennakts tumšajā laikā. Kopš 2010.gada skolai siltumu sāka ražot un piegādāt siltumsūkņu sistēma. Skolas ēkā izbūvēja jaunu apsildes sistēmu un saimniecības ēkā iemontēja siltās grīdas. Lai paaugstinātu skolas ēku energoefektivitāti, tā siltināta, nomainīti logi un durvis. Rezultātā paaugstināta ēku energoefektivitāte par ~50%.

Skolas ēku apsildīšanai izmantotie siltumsūkņi atjaunojamo energoresursu – saules un zemes siltumu pārveido ēku apsildē nepieciešamā siltumenerģijā. Katvaru ezera dūņās tagad 4000 m² platībā ir iegremdētas siltuma kolektora caurules, kuru kopējais garums ir apmēram 16,5 km. Uzstādot siltumsūkņu sistēmu, tika pārtraukta ar malku kurināmās katlu mājas darbība, kas būtiski samazināja apkārtējās vides piesārņojumu, siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisiju un izdevumus par patērēto siltumenerģiju.

Ar šo projektu skola no izciršanas ir pasargājusi vidēji 600 m³ koksnes gadā, kas iepriekš bija nepieciešama malkas sagatavošanai.

Būtiski ir arī ekonomiskais ieguvumi - līdz ar siltumsūkņu sistēmas ieviešanu uz katru apsildāmo kvadrātmetru tiek iztērēti vidēji 0.80Ls. Kopā tiek apsildīti apmēram 3200 kvadrātmetri.

Dabai draudzīgs āra apgaismojums

Siltumsūkņi Katvaru ezera dūņās

Ekoskolu labās prakses piemērs:

Riebiņu vidusskola

Riebiņu novads ir pirmais Latgalē, kurā vakara stundās gaisma laternās rodas no saules un vēja enerģijas. Pie Riebiņu vidusskolas projekta "Atjaunojamo energoresursu pielāgošanas iespējas Latgales reģionā, Utenas apriņķī un Paņevežas apriņķī" ietvaros ekspluatācijā tika nodotas 12 hibrīda laternas, kas darbojas no saules un vēja enerģijas. Ierīkojot ar saules paneļiem darbināmas laternas, kas izgatavotas arī kombinācijā ar nelieliem vēja ģeneratoriem, pašvaldībai nākotnē vairs nav jāapmaksā elektrības rēķini.

Projekta ietvaros pašreiz notiek tehnisko projektu izstrāde ģeotermālās apkures sistēmas ierīkošanai Riebiņu vidusskolā. Cerams, ka nākotnē izdosies piesaistīt finanšu līdzekļus ģeotermālās apkures ierīkošanai un atkal rādīt piemēru, kā integrēt jaunās tehnoloģijas, rūpēties par vidi un taupīt resursus.

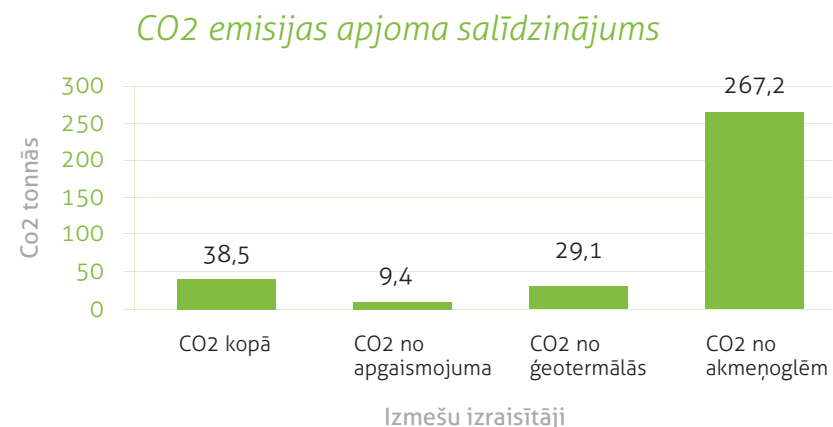
Ekoskolu labās prakses piemērs:

Skaistkalnes vidusskola

Skaistkalnes vidusskolā īstenots unikāls energoefektivitātes projekts. Plānots, ka tas ļaus samazināt apkures izmaksas par 50%. Krāšņā 1725. gadā būvētā Korfa medību pils, kas kopš 1921. gada ir skolas ēka, ieguva jaunus logus, pilnībā pārbūvētu apkures sistēmu, kā arī modernus siltumsūkņus. Ir aprēķināts, ka projektā ieguldītie līdzekļi atmaksāsies 12 mēnešu laikā. Interesanti ir salīdzināt 2011.gadā patērēto elektroenerģijas apjomu, kad tika darbināta ģeotermālā apkures sistēma siltumenerģijas ieguvei, un 2008.gadu, kad skolas apsildīšanai sadedzinātas 80t akmeņogļu vecajā kurtuvē ar gandrīz 30 gadu vecajiem centrālāpkures radiatoriem ēkā.

Kopā 2011.gadā patērētais bija:

97.1 MWh, CO₂ emisijas - 38.5t; apgaismojumam - 23.86 MWh, CO₂ emisijas - 9.47t; ģeotermālajai apkures sistēmai - 73.52 MWh, CO₂ - emisija 29.8t. Sadedzinot 1t akmeņogļu, izdalās 10 MWh siltuma, 80t – 800 MWh. CO₂ izmeši akmeņoglēm ir 0,334t CO₂/MWh. Tātad, sadedzinot 80t akmeņogļu, tiek iegūts 800 MWh siltumenerģijas, kas dod 267,20t CO₂ izmešu, kas nozīmē divreiz vairāk nekā rodas no ģeotermālās apkures sistēmas.

Hibrīda laterna

EKOSKOLAS SABIEDRISKĀS INICIATĪVAS / PUBLISKĀS AKCIJAS

Ekoskolu labās prakses piemērs:

Saldus 2. vidusskola

Saldus 2.vidusskola piedalījās globālā mēroga kampaņā "10/10/10 - vispasaules zaļo darbu diena", kas tika rīkota ar nodomu pievērst sabiedrības uzmanību CO₂ izmešu radītam kaitējumam un klimata pārmaiņām. Šajā dienā cilvēki tika aicināti pārdomāt savus ikdienas darbus, lai samazinātu CO₂ izmešus atmosfērā. Ekoskolas aktīvisti kopā ar tās koordinātoru, bioloģijas skolotāju Antru Bērziņu, devās velobraucienā pa Saldus ielām līdz degvielas uzpildes stacijām, lai mudinātu cilvēkus pārvietoties ar divriteni vai kājām.

Izjūtas, braucot pa Saldus ielām, bija ļoti interesantas. Bērni par braucienu bija sajūsmā, mērojamais ceļš - garš. Apkārtējiem radās interese par aktīvistiem. Apbraukājot vairākas Saldus pilsētas degvielas uzpildes stacijas, kampaņas dalībnieki ieteica auto vadītājiem atstāt mašīnas garāžā un doties uz darbu un atpūtā ar velosipēdu vai kājām. Daži autovadītāji šim mudinājumam bija ar mieru piebiedroties jau tūlīt.

Saldus 2. vidusskolas audzēkņi paši par sevi saka: „Mēs esam tā skola, un tie jaunieši, kas var un grib darboties! Lai zaļi dzīvo Saldus 2. vidusskola!”

Mēs visi Saldus ielās dodamies uz mērķi - mēs esam prieka pārņēmti, noskaņojums možs.

Visi kopā vienā no galapunktiem - Saldus degvielas uzpildes stacijā

Ogresgala pamatskola

Ogresgala pamatskolas direktore S. Butāne piedalījās Ogres novada vides koncepcijas izstrādāšanā, par kuru savus priekšlikumus izteica arī ekopadomes skolēni. Rezultātā pagastā tika īstenotas vairākas akcijas:

- ✓ Auduma maisiņu dalīšana veikalos. Maisiņus šuva skolas meitenes, izmantojot vecos apģērba gabalus;
- ✓ Ogres novada rīkotajā pētniecisko darbu konkursā tika izstrādāts pētījums „Atkritumu pārstrāde un šķirošana Ogres novadā”. Veicot pētniecisko darbību, tiekoties ar apsaimniekotājiem P/A „Mālkalne” un pašvaldības vides speciālistiem, skolai radās doma par akciju „Nē – plastmasas maisiņiem!” Pašvaldība to atbalstīja, izsniedzot maisiņus, kurus skolēni dalīja vietējā veikalā. Skolēni informēja iedzīvotājus par iespēju izmantot ne tikai papīra maisiņus, bet arī biodegradablos plastmasas maisiņus, kā arī dalīja bukletus par atkritumu šķirošanu.

Nē plastmasas maisiņiem!

Priekuļu vidusskola

Skola jau ilgākā laika posmā strādā lai veicinātu skolēnu un plašākas sabiedrības iesaisti un ieinteresētību par ekoloģiju, tostarp, klimata pārmaiņu jautājumiem. Skolā regulāri tiek rīkotas tematiskas radošo darbu izstādes, kurās piedalās liels skaits dalībnieku, iesaistot savus ģimenes locekļus un draugus. Tā, piemēram, izstādē „Eko dekors” tika izmantoti tikai dabas materiāli, kas nav radīti patērējot enerģiju, tātad, nepalielinot CO2 izmešus, neradot atkritumus, neveicot pārvadājumus ar transportu. Savukārt izstādē „Mans mājlopiņš” tika izmantoti otrreizējās pārstrādes materiāli: tetrapakas, skārdenes, avīzes, olu paliktni, plastmasas trauciņi, stikla burkas u.c. Izstāde lika aizdomāties par milzīgo atkritumu daudzumu, kas rodas no ikdienā pirktām pārtikas un sadzīves precēm. Izmantojot dabas materiālus, tika izveidota izstāde „Meža bagātības”. Skolēni iepazīna gan meža ekosistēmu un bioloģisko daudzveidību, gan uzzināja par meža lomu klimata pārmaiņu novēršanā un regulēšanā.

Izstāde „Mans mājlopiņš”

Čūska izstādē „Meža Bagātības”

PIRMASKOLAS IZGLĪTĪBAS IESTĀŽU LABĀS PRAKSES PIEMĒRI

Ekoskolu labās prakses piemērs:

Privātā pirmsskolas izglītības iestāde „Varavīksne”

Privātā pirmsskolas izglītības iestāde „Varavīksne” darbojas jau 15 gadus. Jau kopš pašiem pirmsākumiem iestādei ir sava katlumāja, tādējādi gādājot par siltumu saviem spēkiem. Tomēr, kurinot ar oglēm vai malku, ziemā uz sniega bija redzami melni sodrēji, kas lika aizdomāties par piesārņojumu, ko rada šis apkures veids. Turklāt vecā sistēma savu laiku jau bija nokalpojusi.

2011.gadā ar „Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta” atbalstu tika īstenots projekts, kura ietvaros vecais apkures katls tika nomainīts pret videi draudzīgāku – granulu apkures katlu. Tagad siltuma enerģijas ražošana „Varavīksnē” notiek no atjaunojamiem energoresursiem.

Ar šī projekta palīdzību „Varavīksne” ir samazinājusi CO2 emisiju atmosfērā, kas ir neliels, tomēr būtisks ieguldījums ikviena nākotnē.

Vecais apkures katls

Jaunais, videi draudzīgais granulu apkures katls

Ekoskolu labās prakses piemērs:

Valmieras pilsētas 5. pirmsskolas izglītības iestāde „Vālodzīte”

Valmieras pilsētas 5.pirmsskolas izglītības iestāde „Vālodzīte” saprot, ka klimata pārmaiņas veicina cilvēka saimnieciskā darbība jeb precīzāk — nesaimnieciskums.

Tāpēc ikdienā, strādājot ar pirmsskolēniem, tiek rosināts izmantot materiālus taupīgi (piemēram, zīmējot izmantot visu papīra lapu), izmantot otrreizējās izejvielas, piešķirot lietām otro dzīvi (zīmēšanas ūdens traukos kādreiz bijis jogurts; līmes trauciņos — krēms), no nevajadzīgām lietām pagatavot sev derīgas (dekoros, karnevāla tērpus utml.), un gatavot rotaļlietas pašiem (transporta līdzekļus — no kastītēm un plastmasas pudelēm; no zeķēm un cimdiem — rotaļlietas).

Šajā mācību gadā sporta skolotājas Daces Podas aicinājums pagatavot no tukšām jogurta dzēriena pudelītēm hanteles, ļāva bērniem tikt pie garda dzēriena un iestādei pie jauna sporta inventāra.

Uz iestādi atnestās tukšas jogurta dzēriena pudelītes skolotāja piepildīja ar smiltīm. Tagad skolā ir 100 hanteles: 50 hanteles, kuru svars ir 350 grami, 50 hanteles, kuru svars ir 750 grami.

leguvums, protams, ir resursi un enerģija, kas būtu nepieciešama 100 hanteļu pagatavošanai, transportēšanai un pārdošanai utt. Ietaupīti arī resursi, kas nepieciešami atkritumu — plastmasas pudelišu pārstrādei. Ieguvējs ir arī skolas budžets - veikalā viena hantele maksā 1,5 līdz 2 latiem. Turklāt bērniem tika parādīts labais, saimnieciskais piemērs, un aktivitātēs iesaistīta sabiedrība – ģimenes un vecāki.

Tikko ar smiltīm papildītas un nosvērtas pudelītes

Vingrojam ar hantelēm

Iecavas pirmskolas izglītības iestāde "Dartija"

"Dartijas" bērni un pieaugušie aktīvi darbojas pasākumos un aktivitātēs, kas saistās ar klimata pārmaiņu jautājumiem projektā „Manas pēdiņas dabā”. Tā kā globālās sasilšanas sekas ir sugu daudzveidības samazināšanās, tad „Dartijai” svarīgi ir novērojumi dabā. Katru gadu skola dodas pārgājienos uz tuvējo mežu ar speciāli izstrādātām pārgājiena kartēm „Zaļās acis”, kurās bērniem kopā ar audzinātājiem jāatzīmē novērojumi par putniem, kukaiņiem, kokiem, ēdamām un neēdamām lietām. Šajā procesā tiek savākti arī neapzinīgu cilvēku izmestie atkritumi. Līdzīgi tiek organizētas orientēšanās spēles, kurās katrai komandai ir devīze un uzdevumi. Bērni ar devīzi „Dabas mūzikas klausītāji”, piemēram, savā kartē atzīmēja novērojumus par pīlēm, kovārņiem un dzeņiem u. c. putniem Iecavas parkā. Skolas teritorijā ir izlikti vairāk nekā 30 putnu būri, kurus gatavoja bērni kopā ar saviem vecāki. Ziemā bērni no tetrapakām taisa barotavas.

Lai Latvijā nebūtu jārealizē britu zinātnieku piedāvātā versija radīt mākslīgo mežu, „Dartija” piedalījās akcijā „Lai mana egle mežā aug!” un akcijā „Ozolzīle”, regulāri papildinot zaļo rotu savā teritorijā. Pirms tam ekoloģiskās audzināšanas projektā „Es draudzējos ar dabu” ietvaros, tika veikts izpētes darbs par dažādu koku un krūmu, kā arī puķu dobjū daudzumu teritorijā. Tīras vides veicinātāji atzīmēja atkritumu konteineru veidus un daudzumus tuvākajā apkārtnē un to, vai cilvēkiem ir iespējas šķirot atkritumus.

Zaļo darbu dienās skola piedalās gan savas teritorijas, gan Iecavas parka sakopšanas talkās. Skolā ir apgūti svarīgi dabas un vides saudzēšanas likumi: neplēst, nelauzt, nepiesārņot, bet saudzēt, mīlēt, kopt, rūpēties, taupīt. Lai šos likumus īstenotu, bērniem tiek mācīts, kā racionāli izmantot papīru, vākt makulatūru, izmantot otrreizējās izejvielas, gatavot plakātus, rotaļlietas, dekoratīvus elementus telpu rotāšanai. Elektronenerģijas taupības nolūkos skolā visas GU10 lampiņas ir nomainītas pret LED lampām. Tiek vāktas izlietotās baterijas.

Pārgājiens uz tuvējo mežu

Pievēršot uzmanību arī pārtikas kā klimata pārmaiņu problēmai, no iestādes teritorijā augošo augļu un ogu krūmiem ražu novāc, lai vārītu ievārījumus, spiestu sulas un patērētu to visu svaigā veidā. Tiek skābēti dažādi dārzeņi un veidoti to uzkrājumi, tādējādi taupot resursus pārtikas pārvaldīšanai. Domājot par pārtiku, nozīme piešķirta arī veselīgam dzīvesveidam. Grupās realizēti projekti: „No grauda līdz maizei”, „Piena ceļš”, „Ķiplociņš”, „Būsim pazīstami - mēs esam vitamīni”, „Būšu vesels”.

EKOSKOLU PROGRAMMA

Ekoskolu būtība ir izveidot efektīvu skolas vides pārvaldes sistēmu, kas ne tikai sniegtu papildu izglītības iespējas jauniešiem, bet būtu arī efektīva un attaisnots reālos panākumos skolas vides apsaimniekošanā un organizēšanā. Pārvaldes sistēmas pamatā ir septiņi elementi.

- 1** Ekoskolas procesu skolā vada Ekopadome. Tā organizē un vada ekoskolas aktivitātes. Padomes darba rezultātā palielinās arī demokrātija lēmumu pieņemšanā, jo tai jārisina arī skolēnu izvirzītās iniciatīvas. Skolēni ir iesaistīti dažādu viedokļu uzklaušīšanā, izvērtēšanā un beigās arī lēmumu pieņemšanā.
- 2** Pirms tiek uzsākti kādi vides aizsardzības pasākumi, ir nepieciešams novērtēt situāciju skolā un tās apkārtnē. Tāpēc skolēni kopā ar skolotājiem veic skolas vides novērtējumu.
- 3** Pēc situācijas izvērtēšanas var tikt izvirzīti konkrēti mērķi un uzdevumi rīcībai. Tāpēc, pamatojoties uz vides novērtējuma secinājumiem, skola katru gadu sastāda darbības plānu, sadalot pienākumus izvirzīto mērķu sasniegšanai.
- 4** Lai nodrošinātu sekošanu izvirzītajiem mērķiem, ir regulāri jāizvērtē darbības plāna ieviešana. To veic Ekopadome, regulāri pulcējoties uz sēdēm un tādējādi nodrošinot procesa pārraudzību un izvērtēšanu.
- 5** Jo vairāk Ekoskolu programma tiek saistīta ar mācību saturu, jo lielāki ir panākumi. Ekoskolas cenšas panākt ilgtspējīgas attīstības jautājumu integrāciju visos mācību priekšmetos.
- 6** Būtiskākie uzdevumi ekoskolai ir gan veicināt ilgtspējīgas attīstības izpratni skolā, gan arī iesaistīt ekoskolas aktivitātēs visu skolu un apkārtnējo sabiedrību.
- 7** Katra ekoskola izstrādā arī savu vides kodeksu, kas parāda, kādas iniciatīvas skola gatavojas veikt vides situācijas uzlabošanai. Bez tam katru gadu ekoskola izvēlas kādu tēmu, ar kuru tā pastiprināti strādā visu mācību gadu. Skolas uzdevums katrā no tēmām ir meklēt iespējas praktiski risināt problēmas, kas ir saistītas ar skolas vidi ikdienā vai arī ar aktuāliem vides jautājumiem konkrētajā teritorijā.

IESPĒJAMĀS TĒMAS IR:

- ✓ atkritumi
- ✓ enerģija
- ✓ ūdens
- ✓ transports
- ✓ veselīgs dzīvesveids
- ✓ skolas vide un apkārtnē
- ✓ mežs
- ✓ klimata pārmaiņas

Pēc sekmīga darba skola mācību gada beigās var saņemt Latvijas ekoskolas nosaukumu, pēc otrā mācību gada – starptautisko *Zaļo karogu*.

Vides izglītības fonds

Margrietas iela 16 – 3

Rīga, LV-1046

Tālr. 67225112

E-pasts: ekoskolas@videsfonds.lv

www.videsfonds.lv

Seko mums:

Twitter: [@Videsfonds](https://twitter.com/Videsfonds)

